

ת"פ 47299/07/16 - מדינת ישראל נגד איהאב ברכאת

בית המשפט המחוזי בירושלים

ת"פ 47299-07-16 מדינת ישראל נ' ברכאת(עציר)

בפני בעניין:	כבוד השופטת חגית מאק-קלמנוביץ מדינת ישראל
	ע"י פרקליטות מחוז ירושלים (פלילי)
המאשימה	נגד
	איהאב ברכאת (עציר)
הנאשם	ע"י ב"כ עו"ד ואסים דכוואר

גזר דין

העובדות וטענות הצדדים

1. הנאשם הודה והורשע במסגרת הסדר טיעון שלא כלל הסכמה לעונש בארבע עבירות של הצתה לפי סעיף 448 סיפא לחוק העונשין תשל"ז-1977, ובחבלה במזיד לרכב לפי סעיף 413 ה' לחוק זה. על פי כתב האישום המתוקן שהוגש במסגרת ההסדר, הנאשם נהג להצית פחי אשפה בעיר העתיקה בירושלים, בה התגורר. כתב האישום מתאר שלושה מקרים בהם הצית הנאשם פחי אשפה בחודשים יוני, יולי 2016. באחד המקרים בער הפח ונשרף כליל ונגרם נזק לדלת חנות סמוכה, במקרה אחר בער הפח בסמוך לבית מגורים, ובמקרה נוסף הצית הנאשם ערימת אשפה וכתוצאה נדלק גם רכב מסוג מרצדס שחנה בסמוך לערימה. הרכב בער ויצא מכלל שימוש, וכתוצאה מכך נגרם לבעליו נזק בסך 18,000 ₪, ונגרמו סימני פיח לקיר סמוך. לאחר הצתת הרכב הצית הנאשם גם פח שעמד בסמוך.

כאמור, הצדדים הגיעו להסדר טיעון שכלל תיקון כתב האישום ללא הסכמה לעניין העונש.

2. בחוות דעת פסיכיאטרית של ד"ר י. שוורצמן מטעם הפסיכיאטר המחוזי שהוגשה לגבי הנאשם נקבע כי הוא אחראי למעשיו וכשיר לעמוד לדין. הנאשם מסר לפסיכיאטר שערך את חוות הדעת כי ביצע את המעשים בשכרות, על רקע התמכרות לאלכוהול, וכי הוא זקוק לעזרה.

3. מטעם ההגנה העיד לטובת הנאשם מר קאמל נבולסי, בעל מסעדה שהעסיק את הנאשם כארבע וחצי שנים. הוא סיפר כי הנאשם יתום מאם והוא שימש לו כמעין משפחה ואף סייע לו להינשא. העד תיאר את הנאשם כאדם חיובי והסכים לקלוט אותו בעבודה לאחר שירצה את עונשו.

4. ב"כ המאשימה טענה כי הצתה היא מעשה מסוכן העלול לצאת משליטה ולגרום לנפגעים ברכוש ואף בנפש. בפועל אכן נגרם נזק לרכוש, כמפורט בכתב האישום. מעשיו של הנאשם אמנם לא כוונו נגד אדם מסוים, אולם הם סיכנו את כלל הציבור. הנאשם טוען כי ביצע את המעשים תחת השפעת

אלכוהול, אולם זוהי נסיבה לחומרה שכן היא מעידה על אימפולסיביות וחוסר אחריות של הנאשם.

התובעת טענה כי מעשי הנאשם פגעו בערכים של שלמות הגוף והרכוש וזכותו של אדם לשמירה על בטחונו האישי וקניינו. היא הפנתה לפסיקה בה עמד בית המשפט על הצורך בענישה משמעותית לנוכח הסיכון החמור שבמעשי ההצתה והקלות שבה ניתן לבצעם. בהתחשב בסכנה לכלל הציבור היא ביקשה לקבוע לכלל העבירות מתחם בין שנתיים וחצי לחמש שנות מאסר בפועל. באשר לעונש בתוך המתחם, ציינה את הודאתו של הנאשם, ומאידך גיסא את עברו הפלילי ואת התסקיר הקובע סיכון משמעותי להישנות התנהגות עבריינית והעדר מאמצים להשתקם. היא הפנתה לפסיקה וביקשה להטיל על הנאשם עונש של ארבע שנות מאסר.

5. ב"כ הנאשם טען כי לנוכח סמיכות הזמנים בין האירועים, ששניים מהם אף ארעו באותו יום, יש לקבוע מתחם אחד לכל העבירות. לדבריו מדובר בתקופה של חודש וחצי שבו נקלע הנאשם לבעיית אלכוהול קשה, ואין מחלוקת על כך שזה הרקע למעשיו. בנוגע לסיכון שבהצתה טען כי בנסיבות הספציפיות לא היה סיכון משמעותי להתפשטות האש לאור מיקום הפחים והעובדה שרב ההצתות בוצעו בתוך הפחים. לדבריו גם האירוע בו נשרף הרכב שונה מעבירה של הצתת רכב הנעשית ממניע אישי או אידיאולוגי, כוונה להצית את הרכב דוקא, ובהתאם העונש שיש להטיל על הנאשם.

באשר לתסקיר שירות המבחן, ב"כ הנאשם טען כי הערכת הסיכון שבתסקיר אינה רלוונטית כיון שהתסקיר אינו תסקיר מעצר, אך ביקש ללמוד מהתסקיר על נסיבות חייו של הנאשם. כמו כן טען כי הפסיקה אליה הפנתה המאשימה עוסקת בנסיבות חמורות בהרבה, הכוללות יצירת סיכון לבני אדם ולא רק לרכוש, תכנון מוקדם ועוד. לטענת הסניגור במרבית המקרים של הצתת פחי אשפה הנעשית כחלק מעימותים מגזריים עם שוטרים, מוגשים כתבי אישום בעבירות חמורות פחות מהצתה, ורמת הענישה עומדת על מספר חודשי מאסר לעיתים בעבודות שירות. הוא הפנה לפסקי דין וטען כי העונש המקסימלי על עבירות אלו עומד על שנת מאסר.

תסקיר וחוות דעת

6. כאמור לעיל, התקבלה חוות דעת פסיכיאטרית לפיה הנאשם אחראי למעשיו וכשיר לעמוד לדין.

שירות המבחן הגיש תסקיר אודות הנאשם. ממנו עולה כי הנאשם נשוי, אב לבן בן כ-15 מנישואין קודמים ולתינוק שנולד לאחרונה מאשתו הנוכחית שהיא תושבת השטחים. הנאשם בוגר תשע שנות לימוד ועבד במקומות עבודה שונים. אמו נפטרה לפני כעשרים ושבע שנים, ולאחר מותה החל לצרוך אלכוהול. התסקיר מפרט פרטים אישיים שונים שלא אפרט כאן. לנאשם הרשעות קודמות בעבירות רכוש, אלימות וסמים, והוא ריצה מספר מאסרים. המעורבות בעבירות נשוא כתב האישום הנוכחי מתפרשת על ידי קצין המבחן על רקע אורח חייו השולי של הנאשם והתמכרותו רבת השנים לסמים ואלכוהול. הוערכה רמת מסוכנות גבוהה לביצוע עבירות אלימות ברמת חומרה בינונית. מאידך צוין בתסקיר כי הנאשם מבטא שאיפה לניהול אורח חיים תקין. שירות המבחן לא בא בהמלצה לגבי הנאשם.

למען הסדר אציין כי בסיום הטיעונים לעונש הודיע ב"כ הנאשם כי קיימת אפשרות שיבקש לצרף לתיק זה גם תיק תעבורה נוסף, ובדיון המתקיים היום צורף התיק ונגזר דינו של הנאשם על תיק התעבורה, כמפורט בפרוטוקול.

מתחם העונש ההולם

7. בית המשפט העליון עמד במקרים רבים על חומרתה של עבירת ההצתה, ועל הסיכון הגלום בה, **"שראשיתה ידוע, אולם כיצד תתפשט ומה יהיה היקף הנזק הכרוך בה, הוא עניין שלמצית, בדרך כלל, אין שליטה עליו"** (ע"פ 25997/07, קריין נ' מדינת ישראל; ע"פ 1846/13, ג'מאל עמאש נ' מדינת ישראל).

כמו כן נקבע כי **"יש חשיבות רבה בעבירה זו לגורם ההרתעה, כדי שייצא הקול שהמשלח אש צפוי לענישה של ממש"** (ע"פ 3704/10, בשיר שחאדה נ' מדינת ישראל, פסקה יג).

ההצתה עלולה לגרום נזק כבד ברכוש ואף בנפש, וחומרתה הרבה, כאמור לעיל, היא בחוסר יכולת השליטה של המצית על תוצאות מעשיו, המושפעים מכוחות הטבע ותנאי הסביבה, כך שגם אם כוונתו של מבצע העבירה היתה לגרום פגיעה מצומצמת, הוא עלול לגרום לנזק כבד, וכל זאת תוך שימוש באמצעים פשוטים וזמינים הנמצאים בידי כל אדם.

8. שני הצדדים טענו למתחם ענישה אחד לכל העבירות המיוחסות לנאשם. בהתחשב בכך שמדובר בעבירות דומות שבוצעו תוך פרק זמן קצר, על רקע מצב נפשי אישי דומה של הנאשם, אני מקבלת עמדה זאת ואקבע מתחם אחד לכלל האירועים. עם זאת, על המתחם להביא בחשבון את ריבוי העבירות.

9. באשר לרמת הענישה הנוהגת, אני מפנה בין היתר לפסיקה כדלקמן:

ע"פ 7887/12, **מאיר שאול נ' מדינת ישראל** - המערער הורשע לאחר ניהול הוכחות בהצתה, בכך שהשליך שני בקבוקי פלסטיק אותם מילא בדלק לעבר מגרש וגרם לשריפת ציוד בשווי רב השייך לאדם שעמו הוא מצוי בסכסוך ולשותפו. בית המשפט המחוזי קבע מתחם שבין שנתיים לארבע שנות מאסר, וגזר על המערער שלושים חודשי מאסר בפועל. בית המשפט העליון דחה את הערעור על חומרת העונש, ואף ציין כי מתחם הענישה שנקבע נוטה לקולא.

בעניין **ג'מאל עמאש** הנ"ל, הורשעו שני המערערים בעבירות ששל הצתה בצוותא, ואחד מהם גם בנהיגה ללא רשיון נהיגה וללא פוליסת ביטוח. ההצתה היתה על רקע סכסוך עם בעל הרכב, והרכב נשרף כליל. על הנאשמים הושטו עונשים של 38 ו-27 חודשי מאסר בפועל, בהתאם לגילם (שניהם היו צעירים), לעברם ולחלקם באירוע. ערעוריהם נדחו.

ע"פ 1908/13, **דוד אזולאי נ' מדינת ישראל** - המערער הגיע לבית אמו, הצית שלוש גרביים וזרקן לארונות וגרם לשריפה של ממש בבית בעת שאחותו ישנה בו. הוגש תסקיר שלילי וחוות דעת פסיכיאטרית לפיה המערער אלכוהוליסט. בית המשפט המחוזי קבע מתחם ענישה שבין ארבע לשמונה שנות מאסר לעבירת ההצתה (המערער הורשע גם בתקיפה ואיומים), והטיל על הנאשם עונש של חמש שנות מאסר על ההצתה, וכן עונש נוסף על העבירות האחרות והפעלת אסרים על תנאי. בית המשפט העליון הפחית את מתחם הענישה לטווח שבין שלוש לשש שנות מאסר, והעמיד את עונשו הכולל של המערער, כולל הפעלת תנאים בחפיפה חלקית, על ארבע שנות מאסר בפועל.

בעניין **בשיר שחאדה** הנ"ל, המערער הורשע בהצתה, חבלה במזיד ברכב והיזק בזדון, בכך שהשליך מגג ביתו 10-15 בקבוקי תבערה בוערים לעבר בית אחיו, בעקבות סכסוך ביניהם. המערער נדון לעשרים ושבעה חודשי מאסר בפועל, וערעורו נדחה על אף עברו הנקי.

ת"פ (מחוזי תל אביב) 18452-12-13, **מדינת ישראל נ' אלכסנדר מישקרא** - הנאשם הורשע לאחר שמיעת ראיות במספר עבירות הצתה. באחד המקרים מדובר בהצתת פחים שנשרפו כליל סמוך לבלוני גז ולבניין מגורים, במקרה אחר בהצתת סמרטוטים בתוך ארון חשמל של בית מגורים, ועוד. העבירות בוצעו על רקע הפרעת אישיות. נקבע מתחם שבין שנתיים לארבע שנות מאסר, ועל הנאשם הוטלו שתי שנות מאסר, בהתחשב בחוות הדעת הפסיכיאטרית.

הפסיקה כמפורט לעיל מצביעה על מגמה של הטלת עונשים חמורים באירועים של הצתה על רקע יריבות וסכסוך מתמשך בין צדדים. מבחינת המניעים קיימת חומרה בכך שההצתה מבוצעת על רקע של יריבות, ובמטרה לגרום נזק לאדם מסוים. אולם מבחינת הסכנה לציבור אין משמעות למניע, וההיפך מכך: דוקא ההצתה ללא נימוק וטעם כלשהו מסוכנת יותר לכלל הציבור.

9. ב"כ הנאשם הגיש שורה ארוכה של פסקי דין שבהם הרשעות בעבירות אחרות שאינן הצתה, על אף שהעובדות כללו גם הצתה של צמיגים או פחי אשפה, כחלק מהתפרעויות (ראו, לדוגמא, ת"פ (מחוזי ירושלים) 23869-04-14, **מדינת ישראל נ' מאיר** כהן; ת"פ (שלום ירושלים) 17101-02-15, **מדינת ישראל נ' דוד איגל**; ת"פ (שלום ירושלים) 27991-11-14, **מדינת ישראל נ' אחמד עספור**; ת"פ (שלום ירושלים) 3783/09, **מדינת ישראל נ' שמעון קניפלמכר**, ועוד). במקרים אלה נגזרו על הנאשמים עונשי מאסר לתקופות קצרות של מספר חודשים, בחלק ניכר מהמקרים בעבודות שירות. אמנם באותם אירועים הנאשמים לא הועמדו לדין בעבירת הצתה, ככל הנראה משום שהעלאת האש היתה מינורית יותר ולא גרמה לדליקות. אולם העיקרון של יכולת השליטה המוגבלת של המצית לשלוט באש ובתוצאות מעשיו יפה גם במקרים אלה, ועל כן יש רלוונטיות גם לאותם פסקי דין, על אף השוני בהוראות החיקוק שיוחסו לנאשמים. יתכן שבמצבים של התפרעויות נרחבות, הנעשות בדרך כלל על רקע מגזרי, כאשר הבערת האש היא רק חלק מההתפרעויות, לרשויות החקירה והתביעה מערכת שיקולים מורכבת יותר. אולם לא ניתן להתעלם מרמת הענישה הנמוכה הקיימת באירועים אלה, על אף שהם כוללים הצתת אש במטרה מכוונת להגביר את עצמת האירועים ותוך סיכון הנוכחים במקום.

10. לנאשם שבפני מיוחסות שלוש עבירות של הצתת פחי אשפה בלבד, ועבירה אחת שבה הוצתה ערימת אשפה וגרמה גם לשריפת כלי רכב. לאור כל האמור, אני קובעת לכלל העבירות מתחם ענישה שבין שנתיים לבין ארבע שנות מאסר.

העונש הראוי במקרה זה

11. אין מחלוקת שמעשיו של הנאשם בוצעו בתוך תקופה קצרה של מספר שבועות, כאשר היה במצב של שכרות, לדבריו על רקע לחצים אישיים שונים. אולם מהתסקיר שהוגש עולה כי הנאשם סובל מבעיית התמכרות לאלכוהול מזה שנים, כך שביצוע העבירה על רקע זה אינו מעיד על כך שמדובר בסכנה נקודתית בפרק זמן מסוים, שכן הנאשם עלול להימצא במצב של שכרות גם בעתיד.

בנוסף, לנאשם הרשעות קודמות רבות, כולל שתי הרשעות בחבלה במזיד ברכב, והרשעה (אם כי ישנה משנת 1991) בעבירה של הצתה. אמנם אין מדובר בחזרה אינטנסיבית על העבירות ודפוס פעולה של ממש, אולם ההרשעות בעבירות דומות מעצימות את חומרת מעשיו של הנאשם והמסוכנות הנשקפת ממנו.

התסקיר שהוגש בעניינו של הנאשם אינו חיובי ולא הוצג בו אופק לטיפול או שינוי במצבו.

לזכות הנאשם יש להביא בחשבון את הודאתו שחסכה זמן ונטילת האחריות מצידו, את העובדה שמדובר בשריפת אשפה ופחי אשפה בלבד, ומלבד שריפת הרכב לא נגרם נזק ממשי לרכוש. מעשיו של הנאשם לא נעשו תוך תכנון, ולא במטרה להשיג מטרה כלשהו, או לפגוע באדם או ברכוש. ברקע הדברים עומד גם היחס הסלחני שננקט במקרים רבים של הצתות פחי אשפה, כמפורט לעיל בדיון במתחם הענישה.

12. לאור כל האמור אני דנה את הנאשם לעונשים אלו:

(1) מאסר בפועל למשך שלוש שנים, בניכוי ימי מעצרו של הנאשם.

(2) מאסר על תנאי לארבעה חודשים למשך שלוש שנים על כל עבירת הצתה.

(3) פיצוי למתלונן, בעל רכב שנשרף, בסך 5,000 ₪. סכום הפיצוי נקבע בהתחשב ביכולותיו של הנאשם, ואין בכך כדי למנוע מבעל הרכב לנקוט בכל הליך אחר לקבלת יתרת הסכום.

ניתן היום, ז' אייר תשע"ז, 03 מאי 2017, בנוכחות הצדדים.

זכות ערעור לבית המשפט העליון תוך 45 יום.